

TRANSFUZIOLOGIJA NEKOČ IN DANES

Dobrih 100 let je minilo, odkar je dr. Janez Plečnik sodeloval pri delu v laboratoriju prof. Landsteinerja pri odkritju sistema krvnih skupin AB0, enem velikih mejnikov v razvoju medicine. Omogočilo je transfuzijo skladne krvi, brez katere ne bi bilo mogoče zdravljenje številnih bolezni. Prve direktne transfuzije v Sloveniji v letu 1926 so pomenile začetek klinične uporabe tega pomembnega odkritja pri nas. Začetek organizirane transfuzijske dejavnosti pa pomeni ustanovitev Transfuzijskega oddelka pri Centralni vojni bolnici v Ljubljani v letu 1945, pozneje Zavoda za transfuzijo krvi, in ustanavljanje postaj, pozneje oddelkov za transfuzijo pri splošnih bolnišnicah v Sloveniji.

Tak razvoj organizacije transfuzijske službe je bil posledica razvoja dejavnosti s pomembnimi koraki: uvedba brezplačnega prostovoljnega krvodajalstva, odkrivanje senzibiliziranih RhD-negativnih nosečnic in zbiranje plazme za izdelavo anti-RhD gamaglobulina, izdelava krvnih pripravkov za zdravljenje hemofilije, testiranje krvodajalcev na povzročitelje s krvjo prenosljivih bolezni, opustitev steklenic in uporaba plastičnih vrečk za zbiranje krvi ter s tem povezana uvedba doslednega komponentnega zdravljenja, uvedba računalniško podprtega informacijskega sistema, organiziranje frakcioniranja v Sloveniji zbrane plazme v okviru nacionalnega programa samozadostnosti, uvedba novih metod laboratorijskega testiranja.

Za vse našete in številne druge nove postopke je bilo potrebno povezovanje vseh zdravnikov, zaposlenih v transfuzijski dejavnosti.

Za te cilje je bila ustanovljena Transfuziološka sekcija Slovenskega zdravniškega društva, pozneje preimenovana v Združenje za transfuzijsko medicino Slovenskega zdravniškega društva. Organizirala je strokovne sestanke svojih članov, pri organizaciji večjih strokovnih srečanj pa je sodelovala s Hematološko sekcijo Slovenskega zdravniškega društva tako kot pri organizaciji letošnjega kongresa.

Pri obsežnem delu so s svojimi prispevki in razpravami aktivno sodelovali praktično vsi člani sekcije, najsi bo to pri pripravi programov dodiplomskega in podiplomskega izobraževanja iz transfuzijske medicine, pri obravnavi organizacijskih in kadrovskih problemov kot pri obravnavi strokovne problematike v tako širokem razponu, kot jo bomo obravnavali na letošnjem 2. kongresu hematologov in transfuziologov Slovenije z mednarodno udeležbo. Ta razpon sega od vprašanj krvodajalstva, ki je osnova našega dela, racionalne uporabe krvi in možnosti zdravljenja s posebej pridobljenimi celicami do dela v laboratorijih, preiskav krvi dajalcev na področju preprečevanja prenosa bolezni s krvjo kot problemov skladnosti transfuzije v sistemih krvnih skupin AB0, Rh in drugih. Pri vsem navedenem delu je treba zagotavljati kakovost. Le tako bomo dosegli, da bo čim manj tistih škodljivih učinkov transfuzije, ki jih lahko preprečimo, da bo transfuzija krvi varen način zdravljenja.

Za varno transfuzijo pa je eden bistvenih pogojev dobro sodelovanje s kolegi, ki krvne pripravke uporabljajo za zdravljenje. Eno prvih mest med njimi zavzemajo hematologi, zato so naša skupna strokovna srečanja tako pomembna. Predstavljajo izziv in povabilo k sodelovanju pri delu, ki je pred nami.

Marjeta Potočnik,
predsednica Združenja za transfuzijsko medicino SZD